

Startdocument "Melkveehouderij"

Onderwerp

Melkveehouderij bij versterkte variatie in melkprijs na afschaffen van de quotering; mogelijke ontwikkelingsscenario's en de consequenties voor dieren.

Aanleiding

In de plenaire bijeenkomst van de Raad voor Dierenaangelegenheden zijn onderwerpen besproken waarover de Raad zich zou willen buigen. Een van de onderwerpen is de melkveehouderij. De beëindiging van de melkquotering geeft ondernemers een ander perspectief voor de ontwikkeling van hun bedrijf. Zo zal de melkprijs naar verwachting sterker fluctueren. Onduidelijk is welke consequenties dat kan hebben op zaken die het dier zouden kunnen raken, op korte en lange termijn.

Om invulling te geven aan deze vraag is aan enkele leden gevraagd om een startdocument met onderzoeksvragen op te stellen. In afstemming met de Raad is de onderstaande adviesvraag en forum vastgesteld.

Achtergrond

Op 1 april 2015 wordt de melkquotering binnen de Europese Unie afgeschaft. Het staat melkveehouders, binnen de geldende milieuwet- en regelgeving, vanaf die datum vrij om meer melk te produceren. Een uitbreiding van de melkproductie wordt verwacht, hetgeen in kwalitatieve zin aansluit op de toenemende wereldvraag naar (goede) zuivel. In 2008 werd voor Nederland rekening gehouden met een toename van de melkproductie na afschaffing van de quotering met ca. 20%; voor de helft door meer dieren en voor de andere helft door een hogere productie per dier. Deze voorspelde groei is medio 2014 voor de helft gerealiseerd. Het is niet uitgesloten dat de productiegroei verder zal doorzetten.

De verwachting binnen de RDA is dat deze uitbreiding op zichzelf geen grote invloed zal hebben op diergezondheid en/of dierenwelzijn. De afschaffing zal echter ook tot gevolgen hebben dat de melkprijs en daarmee het inkomen van de melkveehouders veel sterker dan voorheen zal variëren.

De wijze waarop Nederlandse melkveebedrijven zich verder zullen ontwikkelen is afhankelijk van de bestaande en komende wet- en regelgeving, de product- en marktontwikkelingen (melk-, voer- en

grondprijzen) en de ambities van ondernemers. Die ambities lopen uiteen waardoor de diversiteit binnen de sector sterk kan toenemen.

Adviesvraag

De hoofdvraag voor dit advies is:

- Heeft de verwachte fluctuatie in melkprijs effect op het welzijn en de gezondheid van melkkoeien en jongvee, en de van melkvee afkomstige vleesstieren en vleeskalveren?

Deelvragen die hierbij kunnen worden gesteld:

- Wat is de impact van een mogelijke productieverhoging van melkveebedrijven op diergezondheid en dierenwelzijn?
- Wat zijn mogelijke ontwikkelingsscenario's (eventueel aan de hand van een SWOT analyse)?
- Wat zijn 'autonome' ontwikkelingsperspectieven van individuele melkveebedrijven en de melkveehouderij zonder quoterings? En wat betekent dit voor het dier?
- Welke effecten hebben die ontwikkelingen op koeien en kalveren in en rondom de stal en op het land?
- Op welke wijze en door welke partijen (bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en overheden) kunnen mogelijke negatieve consequenties voor de dieren worden afgewend.

Afbakening

Bij de adviesvraag is de fluctuatie in melkprijs het uitgangspunt. De studie is dan ook afgebakend tot de primaire melkvee- en vleeskalverhouderij bedrijven en richt zich op runderen. Mochten er aanwijzingen zijn voor relevante effecten op andere diersoorten en/of bedrijven in binnen- en/of buitenland, dan zullen die worden benoemd maar niet nader worden onderzocht.

In de studie worden de huidige en reeds aangekondigde regelgeving Algemene Maatregel van Bestuur Grondgebondenheid bij de wet 'Verantwoorde Groei Melkveehouderij' als uitgangspunt genomen. Deze zienswijze beoogt geen bijdrage aan het debat dat hierover nu plaatsvindt.

De studie start met een kort bureauonderzoek naar de ontwikkelscenario's van melkveebedrijven onder de nieuwe omstandigheden c.q. regelgeving. De daaruit verkregen informatie vormt het vertrekpunt van deze studie en op basis van deze informatie zal de onderzoeksvraag worden verfijnd.

Beoogd resultaat

De RDA zal de resultaten van deze studie in een zienswijze rapporteren en aanbieden aan de Staatssecretaris van Economische Zaken.

Planning

Deze studie heeft een beoogde doorlooptijd van circa 4 maanden. Dit betekent dat een concept-rapport van het forum medio 2015 aan de gehele Raad wordt voorgelegd voor een horizontale toetsing. Na de zomer zal dan dit RDA-advies worden afgerond.

De eerste fase van de studie, het bureauonderzoek, zal met de huidige inzichten worden afgerond in april. Forum bijeenkomsten worden gepland in april, mei en juni.

Samenstelling forum

De samenstelling van het forum is als volgt:

- Johan van Arendonk
- Maurits Steverink;
- Toon van Hoof;
- Helga van Veen;
- Hetty van Beers;
- Hans Hopster;
- Henny Swinkels;
- Frits van der Schans (voorzitter).

Ondersteuning

Het bureau / secretariaat van de RDA zal de gebruikelijke ondersteuning aan het forum bieden. Daarbij zal het bureau / secretariaat worden gevraagd om op basis van de beschikbare literatuur, bijdrages van de leden en de discussies binnen het forum een concept zienswijze op te stellen.

RDA/maart 2015

Betrokken bij opstellen van dit document: Frits van der Schans, Henny Swinkels, Hans Hopster, Hetty van Beers, Helga van Veen, Toon van Hoof, Maurits Steverink, Johan van Arendonk en Marc Schakenraad.

Akkoord voorzitter RDA, Frauke Ohl:

Den Haag, 7 maart 2015

Achtergrondinformatie

ABN-AMRO (2014) Nieuwe horizon voor Nederlandse zuivel. Succesvol ondernemen in de melkveehouderij. Oktober 2014.

Grinsven, Hans van, Jaap Willems, Jan van Dam, Henk van Zeijts, Henk Westhoek, Sietske van der Sluis (2011) Welke veestapel past in Nederland? Inbreng voor de maatschappelijke discussie over begrenzing en sturing van de omvang van de veestapel.

Holster, H., M. De Haan, M. Plomp, M. Timmerman, M. Vrolijk (2013) Kringloopwijzer, goed geborgd!? Rapport 676 Wageningen UR.

Koeijer, Tanja de, Pieter Willem Blokland, John Helming en Harry Luesink (2014) Ex-ante evaluatie Wetsvoorstel verantwoorde groei melkveehouderij. LEI Wageningen UR.

PBL (2013) Ex-ante evaluatie mestbeleid 2013. Gevolgen van de invoering van verplichte mestverwerking en het afschaffen van productierechten in de veehouderij. PBL-publicatienummer 1176.

Pol-van Dasselaar, A. van den (2005) Weidegang in beweging. ASG-rapport.

Rougoor, C.W., E.A.P. van Well, E.V. Elferink, F.C. van der Schans (2008) Afschaffing zuivelquotering. Analyse van de milieueffecten. CLM-rapport 684.

Rougoor, Carin en Frits van der Schans (2013) Grondgebonden melkveehouderij: beleidsopties en hun gevolgen. CLM-rapport 835.

Rougoor, Carin en Frits van der Schans (2014) Opties voor een grondgebonden melkveehouderij. CLM-rapport xxx.

Schans, F.C. van der & D.D.J. Keuper (2013) Melkveehouderij na de quotering. Grondgebonden en 'industriële' bedrijven. CLM-rapport 834.